' ' • - - -

1

•• • .. , I 1 r I Él .. t I L

BOEKBESPREKING

Titel: Woodland conservation and management Auteur: G. Peterken.
Uitgever: Chapman en Hall, Londen. 374 pag. Tweede druk 1993
Prijs: 29 pond.

Peterken is een expert op het gebied van oude bos-sen en vanuit die invalshoek ook actief op het grens-vlak van bosbouw en natuurbeheer, Zijn nuchtere Engelse benadering van het onderwerp resulteert dat in een boek dat als weinig andere duidelijk maakt hoe belangrijk de ecologische kwaliteiten van "oude" bossen zijn , Bovendien bevat het boek vele praktische aanwijzingen voor de bescherming en het beheer van dit soort bossen. De term "oude" bossen is hier de letterlijke vertaling van "ancient fo-rest" en slaat op de ouderdom van de bosgroei-plaats en niet op de ouderdom van de bomen. De eerste druk van "Woodland conservation and ma-nagement" verscheen in 1981; de tweede druk is aangevuld met de belangrijkste ontwikkelingen van de laatste 10 jaar.

Vier onderdelen
Het boek bestaat uit vier onderdelen:
1. Oorsprong, beheer en ecologische karakteristiek van Britse bossen (6 hoofdstukken, 106 blz)
Een beknopte beschrijving van de geschiedenis van de oude Engelse bossen en beheervormen vormt de inleiding van dit eerste deel. Bij de ecolo-gische karakteristiek van oude bossen komen de verschillende mate van natuurlijkheid, de bodem, de vegetatie en de (entemo)fauna aan de orde. Hier wordt heel duidelijk dat het ene (oude) bos niet het andere (jonge) bos is: veel soorten die karakteristiek zijn voor de oude bossen komen in jonge bossen (nog?) niet voor.
Bij beheer wordt ingegaan op de beheervormen (kaalkap, groepenkap en hakhout) en op de suc-cessie in jong secundair bos op landbouwgrond en heide. Ook de lange termijn veranderingen in de flo-ra worden behandeld; daarbij wordt de eilandtheo-rie voor bossen nader uitgewerkt. De voorbeelden bieden praktische toepassingsmogelijkheden bij het beheer en de bescherming van het beperkte areaal aan oude bosgebieden in Nederland.

2. Typologie van semi-natuurlijke bossen in Groot Brittannië (6 hoofdstukken, 82 blz)
De semi natuurlijke bossen (meest hakhout) worden op pragmatische wijze ingedeeld in 12 typen. Per bostype (met verspreidingskaart) wordt een over-

zicht gegeven van de belangrijkste soorten, gemid-delde pH, bodemtextuur en ontwatering. Ook de sterk door de mens beïnvloede opstanden en plan-tages met inheemse boomsoorten worden kort be-handeld. De typologie op zich is voor de Nederlandse situatie niet zo van belang; wel zijn de behandelde voorbeelden ook van belang voor de oude bosgebieden in Nederland.

3. Natuurbeheer en bossen (3 hoofdstukken, 54 blz) De bespreking van doelstellingen en prioriteiten van natuurbeheer in Engelse bossen, de vergelijking tussen bosbeheerders en natuurbehouders en de discussie over houtproduktie versus natuurbehoud is boeiend en leerzaam. Naast de bekende motie-ven voor behoud wordt hier ook het (praktisch en psychologisch) belang van "wildernis" benadrukt. Belangwekkend is ook de poging om op praktische en verantwoorde wijze prioriteiten voor bescher-ming aan te geven. Bescherming en inventarisatie van de weinige resterende primaire bossen heeft hier de hoogste prioriteit (en haast!), maar ook ou-de bossen en bosgroeiplaatsen vanuit de middel-eeuwen en de onbeheerde bossen van voor 1800 blijken van groot belang.

4. Beheer tbv natuurwaarden (7 hoofdstukken 95 blz)
Dit deel bevat praktische suggesties voor het be-houd en beheer van oude bosgebieden door plan-ning (nationaal regionaal en lokaal), waardering van belangrijke bosgebieden en het voorkomen van be-dreigingen. Verder komen belangrijke beheerprinci-pes aan de orde die bijdragen aan het behoud of herstel van de natuurwaarden (geen schoksgewijze veranderingen, lange omlopen, inheemse soorten, natuurlijke verjonging, traditioneel beheer herstellen of omvormen, beheerverslaglegging). Tenslotte wordt de Engelse situatie in Europese context ge-plaatst. Opvallend is dan weer hoeveel Nederland gemeen heeft met de Engelse situatie: weinig oude bosgroeiplaatsen (vergeleken met Frankrijk en Midden-Europa), zelfde geschiedenis van ontbos-sing en herbebossing, verarmde gronden, import naaldhoutsoorten etc.

Een uitermate leerzaam en vlot leesbaar boek voor
iedereen die geïnteresseerd is in het behoud en het
beheer van ecologische waarden in bossen. Warm
aanbevolen.

GvT

NEDERLANDS BOSBOUW TIJDSCHRIFT 1996 79